

Nucli urbà de Rupit

Rupit i Pruit

Ubicació

Comarca:	Osona
Lloc/Adreça:	Nucli urbà de Rupit
Emplaçament	Al bell mig del terme municipal de Rupit i Pruit
Alçada:	843 m.s.n.m

Coordenades:

Latitud:	42.02383
Longitud:	2.46501
UTM Est (X):	455710
UTM Nord (Y):	4652560

Classificació

Número de fitxa	08901 - 176
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Conjunt arquitectònic
Estil / època:	Medieval Gòtic Modern Renaixement Barroc Contemporani Popular
Segle	XI-XIX
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BCIL
Observacions protecció:	Catàleg de béns a protegir de Rupit i Pruit. També està regulat com a Àrea d'Expectativa Arqueològica pel mateix catàleg.
Data aprovació:	dv., 23/05/2014 - 12:00
Accés	Fàcil
Ús actual:	Social
Titularitat	Privada
Titular:	Diversos propietaris

Fitxes associades:

[Conjunt d'edificis al carrer de la Barbacana](#)

[Conjunt d'edificis al carrer del Manyà i a la plaça del Bisbe Font](#)

[Conjunt d'edificis al carrer de l'Església i a la plaça Major](#)

Conjunt d'edificis al carrer del Palau

Conjunt d'edificis al carrer del Fossar

Conjunt d'edificis a la plaça dels Cavallers i al carrer del Coll del Castell

Front d'edificis de la façana oest al riu

Front d'edificis de la façana est al riu

Pessebre Vivent Vila de Rupit

Autoria de la fitxa Adriana Geladó Prat

Data de registre de la fitxa: dc., 12/05/2021 - 20:01

Descripció

Conjunt situat al bell mig del terme municipal de Rupit i Pruit, amb accés des de la carretera BV-5208 i situat damunt d'un cingle envoltat per la riera de Rupit. Es tracta d'un nucli de planta irregular allargassada, format al voltant del penyal on s'assenta el castell de Rupit, situat a la banda nord-est del cingle. Alhora, les construccions s'articulen al voltant de dues grans vies que travessen i permeten la circulació damunt del cingle, i que es troben fragmentades en diversos carrers i places. La principal travessa el nucli de nord a sud (carrers de la Barbacana, Manyà, Església i Palau), mentre que l'altra marxa en direcció nord-est (carrers del Fossar, Coll del Castell i Pedrera). Ambdues estan comunicades mitjançant el carrer del Bac de l'Era, de construcció posterior. També cal destacar, a la banda nord-oest del cingle, el petit conjunt del carrer de les Eres (comunicat amb la resta del nucli mitjançant el pont Penjat damunt de la riera) i l'agrupació de cases al voltant del molí d'en Marandes. Arquitectònicament parlant, la majoria d'edificis presenten una tipologia constructiva semblant, donat que foren bastits i/o reformats entre els segles XVI i XVIII. Són de planta rectangular, amb teulades d'un i dos vessants i distribuïts en planta baixa i pis, o dues plantes superiors. Destaquen els ràfecs de fusta, les obertures emmarcades amb carreus de pedra i amb les llindes gravades (datades, amb noms propis, amb simbologia religiosa i gremial), balcons de fusta i galeries d'arc de mig punt i rebaixats. Són alhora bastits en pedra desbastada de la zona disposada, en general, regularment. De fet, moltes d'aquestes construccions es troben assentades i fonamentades damunt de la roca natural del cingle, que aflora en diversos punts del nucli. Actualment, la majoria d'edificis han estat rehabilitats seguint la mateixa tipologia establerta en època moderna. Destaquen l'església parroquial de Sant Miquel (segle XVIII) i el palau notarial dels Soler (segle XVII).

Història

El nucli urbà de Rupit es va formar al voltant del castell del mateix nom, documentat des de l'any 959 mitjançant la venda d'unes cases situades prop de la fortificació, al vescomte d'Osona (Píriz, 2020: 13). L'establiment de cavallers al castell, documentat des de l'any 1040, i la seva immillorable situació defensiva afavoriren la creació de la vila, sobretot entre el segle XII i principis del XIII. És força probable que durant aquest temps, la vila comptés amb una filial del temple de Sant Joan de Fàbregues, que era la parròquia oficial del terme i estava situada lluny del nucli poblat. De fet, durant la primera meitat del segle XIV (1330), hi ha notícies d'un sacerdot beneficiat que s'encarregava d'aquesta filial. Tot i el descens de la població experimentat al segle XIV, durant el segle XVI les dades es recuperen i desemboquen en l'època de màxima esplendor de la vila, fixada al segle XVII. En aquest moment, Rupit va adquirir un posicionament clau dins de la indústria tèxtil de la llana (més en concret del drap), afavorint la construcció i/o reforma d'habitatges del nucli urbà. Pel que fa al segle XVIII, les intervencions arquitectòniques es concreten en reparacions efectuades en els edificis preexistents i en la recerca de nous espais per urbanitzar, com per exemple els carrers de la Barbacana, del Bac de l'Era o de la Pedrera (Solà, 2014: 1009-1010).

L'obra més important d'aquesta centúria és la construcció de l'església de Sant Miquel, situada al bell mig del nucli urbà. Entre els segles XIX i XX, tot i el progressiu descens de la població (documentat sobretot a partir dels anys 30 del segle XX), el nucli urbà es va mantenint i les construccions es van rehabilitant, en molts casos com a segones residències i també com a allotjaments turístics.

Bibliografia

CROSAS, Carles; SOLÀ, Joan; DOMINGO, Gemma (2014). *Catàleg de béns a protegir. Text refós*. Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Rupit i Pruit. Consultat 12 novembre 2020, des de <https://dtes.gencat.cat/rpucportal/> Núm. identificació N01

Gran geografia comarcal de Catalunya. Osona, Ripollès. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1993, vol. 8, p. 210.

MARSAL, Joaquim (2020). *Rupit i les seves llindes*. Consultat 13 novembre 2020, des de <http://www.rupitpruit.cat/turisme/fulletons.html>

NOGUERA, Antoni (1964). *Collsacabra*. Barcelona: Selecta, p. 208-213.

PÍRIZ I GONZÁLEZ, Eduard (2020). *Estudi històric-arqueològic del castell de Rupit. Memòria de la intervenció arqueològica al castell de Rupit (Osona)*. Expedient: 747 K121 N-636 2019-1-23853. Servei de Patrimoni Arquitectònic Local de la Diputació de Barcelona, Ajuntament de Rupit i Pruit.

SOLÀ COLOMER, Xavier (2014). "La febre de la construcció en el segle XVIII: urbanisme i arquitectura en el Collsacabra". *Ausa*, XXVI, núm. 174, p. 991-1019.

